

En fælles helhedsplan for Århus

- Boligorganisationernes fællesansøgning til
Landsbyggefonden
(Revideret udgave 30. oktober 2008)

VABO

VELKOMMEN

Bo'03

AL2bolig.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
1.1. Baggrund for helhedsplanen	3 – 5
1.2. Overordnet målsætning	5
2. Ansvarlige parter	5 – 6
3. De problemramte områder	6 – 9
3.1. Andre fokusområder	9
4. Den fælles helhedsplan	10
4.1. Fællessekretariatet	10 – 13
4.2. Beskæftigelse	14 – 17
4.3. Uddannelse	17 - 19
4.4. Fritid og kultur	20 – 21
4.5. Forbedret image og borgerinddragelse	21 - 23
5. Organisering	23 – 24
6. Tidsramme og milepæle	24 – 25
7. Mål og succeskriterier	26
8. Samlet budget	27 – 28
Bilag 1. Projektbeskrivelser	Særskilt
Bilag 2. Magistratsgodkendelse af helhedsplanen d. 21. maj	Særskilt
Bilag 3. KÅS-tal	Særskilt
Bilag 4. Nøgletal for afdelingerne	Særskilt
Bilag 5. ”Den fremtidige organisering af indsatsen i de udsatte boligområder i Århus Kommune”	Særskilt
Bilag 6. Budget for CUBI og Borgerportalen samt tidsplan og milepæle for CUBI	Særskilt

1. Indledning

Dette er en fælles helhedsplan for de udsatte eller problemramte almene boligområder i Århus. Helhedsplanen er fælles, fordi samtlige århusianske boligorganisationer har været med til at udarbejde den, ligesom alle boligorganisationer også vil bidrage til finansieringen.

Samtidig har der været et godt samarbejde med Århus Kommune om helhedsplanen. Det er også Århus Kommunes ønske at styrke den boligsociale indsats i de udsatte boligområder, hvorfor kommunen ligeledes bidrager til finansieringen. Hoveddelen af finansieringen af helhedsplanen, som får et samlet budget på 38 mio. kr. over en 5-årig periode, kommer fra Landsbyggefondens såkaldte "ghetto-pulje" til de udsatte boligområder.

Landsbyggefonden definerer en helhedsplan således:

"En helhedsplan skal være langsigtet, og kan dække bl.a. fysiske renoveringer, miljøforbedring, kriminalitetsforebyggelse, beboerrådgivere, skoler, beskæftigelsesmæssige og erhvervsfremmende foranstaltninger. Helhedsplanen vil i et vist omfang kunne omfatte et bredere område end det almene boligområde. Planen udarbejdes af boligorganisationerne i samarbejde med relevante interessenter og godkendes af kommunalbestyrelsen".

I løbet af de næste 5 år vil der dermed blive igangsat en lang række initiativer, som skal forbedre vilkårene for beboerne i de udsatte boligområder.

1.1. Baggrund for helhedsplanen

Der er i de senere år sket en øget opsplitning af boligmarkedet og dermed også af det danske samfund. Det har medført, at der i visse almene boligområder er sket en koncentration af ressourcetsvage personer med sociale problemer samt personer med anden etnisk baggrund end dansk. Det skaber områder som kun i begrænset omfang hænger sammen med den øvrige del af byen. Områder som udelukkende er boligområder og ikke byområder med en varieret beboersammensætning, butikker, idræts – og kulturtilbud m.m. Hverdagen i disse boligområder er ofte præget af ensartet betonbyggeri, en stor andel af beboerne uden for arbejdsmarkedet, sociale spændinger og konflikter m.m.

Problemramte boligområder kendetegnes ifølge Statens Byggeforskningsinstitut (SBI 2005:10 s. 12.) ved:

- Fysisk forfald som følge af byggeskader, fysisk nedbrydning og nedslidning af bygninger og friarealer, øget uorden og synligt affald.
- Synlig asocial opførelse: Kriminalitet og optøjer, vandalisme, narkotika, alkoholisme og støjende adfærd.
- Sociale og racemæssige spændinger og konflikter. Nedbrud af sociale relationer og social organisering.
- Høj fraflytningsfrekvens, social ustabilitet og faldende efterspørgsel på boliger.

- Økonomiske problemer for ejendomssejere som følge af faldende huslejeindtægter, stigende driftsudgifter og faldende ejendomsværdier.
- Forringet boligadministration - og service pga. færre ressourcer.
- Forringet privat service pga. vigende købekraft, og nogle gange også forringet offentlig service pga. øget belastning af denne.
- Dårligt fungerende skoler pga. af mange tosprogede og børn med sociale problemer.

Dette er også hverdagen i en række boligområder i Århus. Problemerne har nået et omfang, som kræver, at der nu fokuseres på fælles løsninger og et øget samarbejde mellem boligorganisationer, kommune, idrætsforeninger, myndigheder og andre aktører. Fælles problemer kræver fælles løsninger.

Statistikken taler sit tydelige sprog, idet disse områder har markant flere modtagere af overførselsindkomster, flere nydanskere og flere børn sammenlignet med Århus som helhed. Der bor over 20.000 mennesker i de 8 mest problemramte boligområder i Århus.

Tabel 1. Gennemsnitlige procentsatser for de 8 problemramte områder i Århus sammenlignet med Århus Kommune som helhed.

Nøgletal	De problemramte boligområder	Århus Kommune
Modtagere af indkomsterstøttede ydelser	69%	45%
Flygtninge/indvandrere og efterkommere	65,0%	12,4%
Antal børn ud af samlede antal borgere	37%	21%

Kilde: Seneste KÅS-tal (perioden 2004-2006). De problemramte områder er boligafdelingerne i Bispehaven, Gellerup/Toveshøj, Rosenhøj, Søndervangen, Herredsvang, Frydenlund, Trige og Lystrup. KÅS-tal for Elstedhøj, Lystrup, indgår ikke, men området vil i store træk svare til gennemsnittet for de øvrige områder. Indkomsterstøttede ydelser er antal modtagere af arbejdsløsheds, syge- og barseldagpenge, kontanthjælp (inkl. Starthjælp), revalidering, integrationsydelse for flygtninge i de 3 første år, ledighedsydelse, aktiveringsydelse, orlovsydelser, folkepension, førtidspension og efterløn.

Derfor har boligorganisationerne i Århus taget initiativ til denne fælles helhedsplan, som skal igangsætte en tværgående indsats i de udsatte boligområder i hele Århus. Helhedsplanen er unik, fordi samtlige boligorganisationer i Århus støtter op om den – også de boligorganisationer som ikke har sociale problemer. Indsatsen vil nemlig også rette sig mod de områder, som endnu ikke kan betegnes som problemramte, men som har sociale problemer, som der bør holdes øje med.

Helhedsplanen er derfor det første skridt på vejen til en ny og mere helhedsorienteret indsats i de udsatte boligområder. Helhedsplanen er af samme årsag udarbejdet i tæt samarbejde med Århus Kommune, organisationer og foreninger m.fl.

Der er imidlertid ikke kun problemer i de problemramte boligområder. Boligområderne rummer også mange ressourcer, mange frivillige og gode kræfter, et spændende og alsidigt kulturliv, en uudnyttet arbejdskraftreserve m.m. Derfor har der i de senere år været igangsat mange gode initiativer i områderne. Den fremtidige indsats kan med fordel bygge videre på disse initiativer.

Den fælles helhedsplan består dels af etablering af et fællessekretariat og dels af en række tværgående indsatsområder. Fællessekretariatet skal fungere i en 5-årig periode med 3 medarbejdere. Sekretariatets hovedopgaver bliver koordinering af den boligsociale indsats i hele Århus, analyser og overvågning af de udsatte boligområder samt projektstyring og fundraising.

De tværgående indsatsområder bliver igangsættelse af konkrete initiativer over en 4-årig periode inden for beskæftigelses- og iværksætter, uddannelse, kultur og fritid samt bedre image og borgerinddragelse i alle udsatte boligområder.

1.2. Overordnet målsætning

Formålet med denne fælles helhedsplan for Århus er at igangsætte en langsigtet og holdbar indsats i de problemramte boligområder i Århus – samt sikre et øget fokus på det forebyggende arbejde i de boligområder, som endnu ikke er problemramte i et stort omfang.

Det overordnede formål med helhedsplanen er dermed at gøre Århus til en mere sammenhængende by. 38 millioner kroner kan naturligvis ikke ændre levevilkårene i disse områder fra den ene dag til den anden - men forhåbentlig kan der igangsættes en ny og positiv udvikling inden for nogle bestemte indsatsområder, som en mere intensiv indsats fremover kan bygge videre på.

2. Ansvarlige parter

Denne helhedsplan er udtryk for et ønske om et øget boligsocialt samarbejde mellem boligorganisationerne i Århus. Helhedsplanen initiativer går derfor på tværs af de ansøgende boligorganisationers boligområder og dækker hele Århus.

Helhedsplanen er som nævnt også et udtryk for et gensidigt ønske om et øget boligsocialt samarbejde mellem Århus Kommune og boligorganisationerne. Helhedsplanen er således udarbejdet i tæt samarbejde med Århus Kommune og godkendt i magistraten d. 21. maj 2007 (se bilag 2).

Derudover har en række lokale organisationer, foreninger m.m. også bidraget til helhedsplanen og vil også blive inddraget, når initiativerne i planen skal føres ud i virkeligheden i løbet af de næste 4-5 år.

Følgende almene boligorganisationer i Århus Kommune er medunderskrivere på ansøgningen:

- AAB Århus (Herredsvang)
- Boligforeningen FagBo (Herredsvang)
- Boligforeningen Ringgården (Herredsvang)
- Boligforeningen StatsBo (Herredsvang)
- Boligforeningen Århus Omegn (Rosenhøj)
- Boligselskabet Præstehaven (Bispehaven)

- Brabrand Boligforening (Gellerupparken/Toveshøj)

De fælles initiativer vil dog komme hele Århus – og alle boligområder – til gavn, hvorfor alle boligorganisationer i Århus vil bidrage til at sikre gennemførelsen af helhedsplanen.

3. De problemramte områder

Den fælles helhedsplan dækker som nævnt hele Århus. Der er imidlertid 8 boligområder, der kan betegnes som særligt problemramte - eller som er i fare for at udvikle sig til problemramte område, dersom der ikke sættes ind med en vedvarende indsats. Det er især disse områder, som de tværgående initiativer retter sig imod. Sociale problemer lader sig imidlertid ikke stoppe af veje eller postnumre, så det vil ikke give mening, at foretage en skarp opdeling af områderne. Helhedsplanen vil komme alle boligområder i Århus til gavn.

De 8 områder er:

- Bispehaven
- Gellerup-Toveshøj
- Herredsvang
- Frydenlund
- Rosenhøj
- Søndervangen
- Lystrup (Elstedhøj)
- Trige (Trigeparken)

Nedenfor beskrives hvert enkelt af de 8 områder på baggrund af de såkaldte KÅS-tal (Kommunernes Årsstatistik – se bilag 3).

Bispehaven:

Bispehaven (Boligselskabet Præstehaven) er beliggende i det vestlige Århus og er opført i begyndelsen af halvfjerdsere. Der er 866 lejemaal i Bispehaven, som består af 7 syv-etagers blokke, 12 fire-etagers blokke, et mindre antal ungdomsboliger og værelser med fælles køkken og bad. De sociale problemer i Bispehaven er nært forbundet med beboersammensætningen. 74,7% af alle beboere i Bispehaven er indvandrere eller efterkommere af indvandrere. Ifølge de seneste KÅS-tal udgør andelen af børn 38% mod 21% i Århus Kommune som helhed. Antallet af beboere på indkomsterstøttede ydelser er forholdsvis højt, og samtidig er der en overrepræsentation af beboere i de lavere indtægtsgrupper. 72,8 % af beboerne på 15 år og derover har en årlig bruttoindkomst på mellem 0 – 149.999 kr., mens det tilsvarende tal for Århus Kommune som helhed er 40%.

Det er således karakteristisk for området, at et betydeligt antal familier og enlige forsørgere med et stort antal børn råder over en lav husstandsindkomst.

De sociale problemer i Bispehaven har fyldt meget i medierne. Specielt har opmærksomheden været rettet på et betydeligt antal utilpassede unge, som har medvirket kraftigt til at give

Bispehaven et dårligt image, som et kvarter præget af uro og kriminalitet. Boligafdelingerne arbejder målrettet på at få vendt det negative medie billede. Boligforeningen har blandt andet foretaget et omfattende moderniseringsprojekt, som starten til en mere positiv udvikling.

Gellerupparken:

Gellerupparken (Brabrand Boligforening) er beliggende i det vestlige Århus og er opført i perioden 1968 – 1972. Der er 1776 lejemål fordelt på 4 og 8 etagers betonblokke, som huser knapt 8000 beboere. Lejemålene varierer i størrelse fra et-værelses til fem-værelses lejligheder fra 30 – 129 m². Alle lejligheder er med altan. Mest kendt er Gellerup-parken formodentlig for sin høje andel af beboere med anden etnisk baggrund end dansk. 88 % af beboerne i afdelingen er indvandrere eller efterkommere af indvandrere. Opgørelsen viser endvidere at 80,4 % af områdets voksne har en årlig bruttoindkomst på 0 – 149.000 kr. Gellerupparken er et område med store sociale problemer, hvilket forstærkes af den megen medieomtale – som bl.a. fandt sted i efteråret 2006 ifm. en række påsatte brande og lukningen af den lokale benzintank pga. uroligheder.

Brabrand Boligforening og Århus Kommune har igangsat mange initiativer for at vende udviklingen.

Toveshøj:

Toveshøj (Brabrand Boligforening) er beliggende i det vestlige Århus og er nabo til Gellerupparken. Afdelingen er opført i perioden 1971 – 1972, og består af 624 lejemål fordelt på en række 4 etagers boligblokke i beton. Toveshøj er ligesom Gellerupparken et område med en relativ høj koncentration af flygtninge og indvandrere. Den seneste KÅS-opgørelse viser, at antallet af beboere med anden etnisk herkomst udgør 82 %. Antallet af personer på indkomsterstøttede ydelser er relativt høj set i forhold til det samlede tal for Århus Kommune. 43% af beboerne i Toveshøj modtager kontanthjælp, hvor den samlede andel for Århus Kommune udgør 10,7%. 73,5% af beboerne råder over en husstandsindkomst, som er under gennemsnittet for kommunen som helhed. Beboeromsætningen er forholdsvis stabil, hvad angår mængden af til- og fraflyttende med anden etnisk herkomst. Andelen af enlige forsørgere er dog relativt høj i forhold til den samlede andel i Århus Kommune, idet gruppen udgør 41,4 % mod det kommunale gennemsnit på 21,2%.

Herredsvang:

Herredsvang (AAB, Fagbo, Vesterbo, Ringgården og Statsbo) er et boligområde med ca. 3700 beboere i Hasle i det vestlige Århus ca. 5 km fra Centrum. Boligmassen i Herredsvang består af Rydevænget, Fjældevænget, Kappelvænget, Torpevænget, Trillegårdsvej og Snogebæksvej. Boligmassen består af en række boligblokke i beton. Herredsvang er et af de fattigste områder i Århus Kommune. De seneste KÅS-tal viser, at 66% af alle personer over 17 år modtager indkomsterstøttede ydelser, og at de således ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet. Knapt halvdelen af områdets beboere er flygtninge, indvandre eller efterkommere. Ser man på de demografiske tal for området, fremgår det at 59% af alle personer under 18 år er af anden etnisk herkomst end dansk. En gruppe af unge med et stort behov for nære fritids- og aktivitetstilbud. En målrettet børn- og ungeindsats er af afgørende betydning, da der i perioder har været optræk til bandelignede ungdomskriminalitet i Herredsvang.

Frydenlund:

Frydenlund (Ringgården, Statsbo, Fagbo, Vesterbo & AAB) er opført i 1967 – 1970 og er beliggende i Hasle i Århus Vest. Området består af 1125 lejemål, der igen består af nitten 3-etagers blokke og fire 7-etagers blokke. Boligmassen er byggeskaderenoveret i 1987 – 1988. Af områdets ca. 2500 beboere er 42% flygtninge, indvandrere eller efterkommere. Ser man på den demografiske udvikling for området, er der en stigende tilgang af denne befolkningsgruppe jf. de seneste KÅS-tal. Særligt kan man iagttage en tilgang af flygtninge og indvandre fra andre danske kommuner. Børnefamilier udgør den største andel af nytilkomne. Ca. 52,3% af beboerne modtager indkomsterstøttende ydelser. Samtidig er der en stor andel af enlige forsørgere, ældre og enlige bosat i området. Trods boligforeningens indsats på det boligsociale område, er der stadig mange beboere der føler sig utrygge i området pga. områdets dårlige ry. De væsentlige problemer i området kan relateres til hærværk, utryghed og ensomhed.

Rosenhøj:

Rosenhøj (Århus Omegn) er beliggende i Århus' sydvestlige bydel. Området er ca. 30 år gammelt og opfattes af byens borgere som en bydel med stigende boligsociale problemer. Dette tilskrives den forholdsvis høje andel af enlige forsørgere og en øget andel af beboere med anden etnisk herkomst. De seneste KÅS-tal opgør andelen af børn i Rosenhøj til i alt 36,4% mod 21,0% i Århus Kommune som helhed. Af alle personer med bopæl i Rosenhøj var pr. 1/1 2006 52,4% indvandrere eller efterkommere. Til sammenligning udgør denne gruppe 12,4% for Århus Kommune som helhed. Andelen af børn med udenlandsk herkomst er ligesom andelen af udlændinge generelt mere end fordoblet siden 2001. På kun tre år er antallet af beboere med udenlandsk baggrund vokset med over 60%. Samtidig er der i Rosenhøj en overrepræsentation af beboere i de lavere indtægtsgrupper, idet der er flere i indtægtsgruppen 100.000 – 149.999 kr. i Rosenhøj end i Århus Kommune som helhed og færre i gruppen 200.000 kr. og mere.

Rosenhøj kom for alvor på landkortet i 2005, da en gruppe unge i et par måneder hærgede kvarteret med knusning af ruder og ildspåsættelse. Afdelingen har siden hen arbejdet målrettet på at komme disse imagemæssige og sociale problemer til livs.

Søndervangen Afd. 1. & 2.:

Søndervangen (Alboa) er et almennyttig boligkvarter i det sydvestlige Århus. Afdeling 1., Søndervangen 37 – 42, 49 – 66, er opført i 1966. Afdeling 2., Søndervangen 2 – 24, 46 – 48, opførtes i 1969. Afdelingerne disponerer samlet over 423 lejemål og huser 541 beboere. Boligerne er opført i det tidstypiske betonbyggeri. Den demografiske sammensætning i boligafdelingerne skiller sig ud i forhold til det normale billede for Århus Kommune, idet der er en relativ høj andel af enlige forsørgere - 55,3% for afdeling 1 og 42,3% for afdeling 2. Endvidere er området kendetegnet ved, at beboerne har et rådighedsbeløb under gennemsnittet. En stor del af beboerne modtager således indkomsterstøttende ydelser og har ikke nogen fast tilknytning til arbejdsmarkedet. 44,7 % af beboerne i afdeling 1 står uden for arbejdsmarkedet, mens andelen i afdeling 2 udgør 52,4%. En væsentlig andel af beboerne i Søndervangen er flygtninge, indvandre eller efterkommere.

Elstedhøj - Lystrup:

Elstedhøj (Århus Omegn) er opført i 1970 – 1971 og 1978 - 1979, og er beliggende i Lystrup. En lille forstad med ca. 11 kilometer indtil det centrale Århus. Afdelingen råder over 406 lejemål, der

består af etagebyggeri på op til 4 etager. Boligmassen er oprindeligt opført som et tidstypisk betonbyggeri.

(KÅS-tal mangler men eftersendes)

Trigeparken:

Trigeparken (Ringgården) er opført i 1974 – 1975 og er beliggende 11 kilometer nord for det centrale Århus. Området består af 456 lejemål fordelt på 9 tre-etagers betonblokke med 2, 3 og 4 værelses lejligheder og lidt over 1000 beboere. Knuste ruder, ødelagte kælderdøre og tyveri. Det var for få år siden hverdagen i boligkomplekset Trigeparken. En målrettet indsats fra beboere, skole og politi har resulteret i, at kriminaliteten er dalet. Trods faldet i den synlige kriminalitet, er der fortsat brug for en massiv indsats, da mange af beboerne er vanskeligt stillet. Ifølge de seneste KÅS-tal modtager ca. halvdelen af beboerne indkomsterstattede ydelser. Samtidig er en relativ høj andel af beboere af anden etnisk herkomst end dansk (ca. 50%).

Trigeparkens andel af indvandrerbørn udgør ca. 2/3, men den samlede andel for Århus Kommune udgør 17%. Situationen i Trigeparken er altså karakteriseret ved, at der bor en del familier med særlige vanskeligheder samt en relativ høj andel af beboere med anden etnisk herkomst end dansk, heraf er en stor gruppe unge, der har behov for særlige boligsociale aktiviteter, da boligområdet ligger "langt fra byen".

3.1. Andre fokusområder

De 8 områder ovenfor, er de områder som ifølge statistikken har størst problemer, og det er også dem, der fylder mest i medierne. Der er imidlertid mange andre områder i Århus, som der også bør holdes et vågent øje med. Det er områder, som endnu ikke er problemramte i gængs forstand, men som alligevel har en del sociale problemer, der med tiden kan udvikle sig u hensigtsmæssigt. Det drejer sig om:

- Langkærparken i Tilst
- Åbyhøjgården i Åbyhøj
- Møllevangsområdet i Hasle
- Nyringen og Næringen i Vejlbj
- Veriparken i Vejlbj
- Kjærslund i Vibj
- Byagerparken i Beder
- Egelundsparken i Beder
- Rundhøj i Højbjerg

Disse og andre områder vil også være omfattet af den fælles indsats og helhedsplanen.

4. Den fælles helhedsplan

Helhedsplanen er inddelt i en række forskellige indsatsområder. Det drejer sig om den fælles koordinering i form af et nyt fællessekretariat, beskæftigelsesområdet, uddannelsesområdet, kultur- og fritidsområdet samt forbedret image og borgerinddragelse.

Hvert af indsatsområderne beskrives nærmere nedenfor, og der findes en detaljeret beskrivelse af hvert enkelt initiativ i bilag 1.

4.1. Fællessekretariatet

Boligorganisationerne i Århus har længe haft et ønske om et øget samarbejde på det boligsociale område. Det skyldes, at problemerne i nogle boligområder har vokset sig større i løbet af de sidste år, og samtidig er der tendenser til, at disse problemer spredes til boligområder, der hidtil har været velfungerende. Der er derfor brug for en fælles og mere effektiv indsats i de problemramte områder, og en øget forebyggende indsats i de områder, hvor der kan opstå problemer på længere sigt.

Derfor etableres der et fællessekretariat, som skal koordinere den boligsociale indsats. Derudover er fællessekretariatet også et udtryk for et ønske om et tættere samarbejde med Århus Kommune og andre aktører, der er engageret i de problemramte områder. Århus kommune intensiverer således også indsatsen i de problemramte områder.

Fællessekretariatet er en unik konstruktion, idet samtlige boligorganisationer i Århus bakker op om sekretariatet med både økonomi og arbejdskraft-ressourcer.

Fællessekretariatet etableres i en 5-årig periode fra 2007 - 2012. Sekretariatet dækker som nævnt hele Århus og skal i projektperioden varetage følgende opgaver (ikke prioriteret rækkefølge):

1. Koordinering af den indsats, som varetages af beboerrådgivere og aktivitetsmedarbejdere samt en generel erfaringsopsamling og faglig udvikling.
2. Dataindsamling/analyse af de enkelte boligområder med henblik på at identificere eksisterende såvel som kommende problemer - samt hvilke initiativer der kan iværksættes for at løse problemerne.
3. Igangsætte nye initiativer og sikre finansiering af disse/fundraising.
4. Samarbejde med Århus Kommune

Sekretariatet bemannes med fire fuldtidsansatte, faste medarbejdere. De fire fuldtidsansattes arbejdsopgaver fordeles hovedsageligt således, at de hver får ansvaret for et af ovennævnte arbejdsområder. En af de fire i sekretariatet ansættes som daglig leder af sekretariatet. Det vil også blive sekretariatets opgave at fungere som sekretariat for Århus Kommunes nuværende

koordinationsudvalg, der består af 3 repræsentanter fra boligorganisationerne samt en række repræsentanter fra de kommunale forvaltninger.

Derudover skal sekretariatet deltage i den løbende koordinering og det løbende samarbejde med Århus Kommune på det boligsociale område (se bilag 5: "Den fremtidige organisering af indsatsen i de udsatte boligområder i Århus Kommune").

Koordinering:

En række almene boligorganisationer har ansatte beboerrådgivere og aktivitetsmedarbejdere. Finansieringen af disse medarbejdere sker i dag enten af boligorganisationerne selv eller i samarbejde med LBF og Århus kommune (se tabel). Herudover findes der en lang række initiativer, hvor det er andre organisationer eller kommunen, der er den drivende kraft.

Område	Boligorganisation (afdelinger)	Antal lejemål	Antal beboerrådgivere
<i>Projekter med bevillinger fra Århus Kommune og/eller Landsbyggefonden:</i>			
Gellerupområdet	Brabrand Boligforening (afd. 3-4-5-6-11-12)	3.721	2
Møllevangen	Boligkontoret Århus m.fl. (13 afdelinger)	Ca. 1.800	1
Herredsvang	AAB m.fl. (9 afdelinger)	1.529	1
Frydenlund	FagBo m.fl. (5 afdelinger)	Ca. 1.125	1
Bispehaven	Præstehaven (afd. 6)	Ca. 890	1
Vejlby Vest	Viby AB (afd. 32)	Ca. 590	0
Trigeparken	Ringgården (afd. 19+20)	Ca. 460	1
Elstedhøj	Århus Omegn (afd. 6)	Ca. 400	0
Rundhøj	AAB m.fl. (4 afdelinger)	395	1
Rosenhøj	Århus Omegn (afd. 2)	849	0
<i>Projekter finansieret af de enkelte boligorganisationer uden tilskud:</i>			
AAB Århus			1
Århus Omegn			1,5
Præstehaven			1
Brabrand Boligforening			2
Højbjerg Andelsboligforening			1
I alt boligsociale medarbejdere			14,5

Det er et fælles træk for alle medarbejdere og aktiviteter i de igangværende projekter, at de sigter mod at hindre yderligere ghettoisering og sikre bedre forhold for de pågældende lokalområder. Med de mange personer og aktiviteter kan det dog være vanskeligt at sikre en effektiv indsats, og at erfaringer opnået i de enkelte projekter kommunikerer til andre, der kunne have gavn af det (videndeling).

Det er derfor vurderingen, at der er behov for en løbende koordinerende funktion. Målet er at sikre en mere effektiv indsats på de mange områder, hvor lokale indsatser måske tenderer til at overlape hinanden, frem for at supplere hinanden. For eksempel er der mange aktører der arbejder med at etablere lektiehjælp i og omkring de problemramte boligområder. Der er også mange forskellige netværksgrupper, fællesråd m.m., som er aktive i boligområderne.

Derudover fokuserer Århus Kommune i stigende grad på de problemramte boligområder og integrationspolitikken, hvorfor det er nødvendigt med et tæt og løbende samarbejde.

Analyse:

Sekretariatet skal løbende indsamle viden om lokalområderne, for dels at definere problemernes omfang/karakter og dels for at undersøge, hvorledes disse problemer vil udvikle sig over tid. Målet er naturligvis at forebygge problemer samt sikre, at der sættes ind med de mest effektive redskaber i forhold til problemerne – og i så god tid, at de ikke udvikler sig yderligere. Målsætningen er derfor, at der opbygges en kategorisering af boligområderne på en skala fra 1 til 4, hvor 1 er problemramte områder og 4 er velfungerende områder.

Der vil både være tale om kvantitative (statistiske og økonomiske) analyser og kvalitative analyser (interviews, fokusgrupper m.m.). Analyserne foretages i samarbejde med de boligorganisationer, som har boliger i det enkelte område. Boligorganisationer har allerede meget viden om problemernes omfang samt hvilke løsningsmodeller, der er mest effektive, men denne viden er endnu ikke samlet ét centralt sted. Det vil blive sekretariatets opgave.

Dataindsamlingen vil være en løbende opgave, som vil kræve væsentlige ressourcer af sekretariatet. Når databasen for de enkelte områder er bygget op, skal den løbende ajourføres, og resultaterne af dataindsamlingen skal formidles til de relevante beslutningstagere. Det vil bl.a. ske i form af en årlig udgivelse med beskrivelser af boligområderne, relevante nøgletal samt de initiativer, som er blevet iværksat.

Når der på baggrund af analyserne igangsættes initiativer, skal sekretariatet følge op på disse, for at sikre at de virker efter hensigten (effektmåling). Sekretariatet skal derfor hele tiden være ajourført med den nyeste viden inden for den brede vifte af boligsociale tiltag.

Der er imidlertid også andre aktører, specielt de kommunale forvaltninger, men også personer der har beskæftiget sig med problemfeltet på den ene eller anden måde i professionel sammenhæng, der har nødvendig og nyttig viden. Således er Århus Kommune allerede i gang med en dataindsamling til en slags "lokalsamfundsprofil". Sekretariatet vil derfor indlede et samarbejde om dataindsamlingen med disse aktører.

Kategorisering af boligområder

Kategori 1	Områder med store problemer, hvor der er behov for en massiv indsats
------------	--

Kategori 2	Områder der er ved at udvikle sig til et kategori 1 område, dersom der ikke iværksættes en omfattende indsats
Kategori 3	Områder der fungerer godt, men hvor der på enkelte områder er problemer på vej, som kræver en målrettet indsats
Kategori 4	Velfungerende områder som kan bidrage til at løse problemer i de andre områder

Igangsætte nye initiativer og sikre finansiering af disse

Der vil som følge af fællesansøgningen være behov for styring og understøttelse af projekterne vedrørende de tværgående fokusområder. Derudover skal de enkelte projekter også koordineres – både de som igangsættes via sekretariatet, og de som igangsættes af eventuelt andre aktører som fx kommunen, foreninger m.m., så der ikke sker unødvendige overlap eller initiativer som ”trækker i hver sin retning”. Sekretariatet vil derfor få en stor samarbejdsflade til de mange aktører, der er engageret i boligområderne. Sekretariatet vil derudover også kunne bidrage til udarbejdelse af såvel ansøgninger fra enkelte boligafdelinger såvel som større fællesprojekter på bydelsniveau.

Der vil desuden også være en række formidlings – og evalueringsopgaver i forbindelse med projekterne, som skal varetages.

Endelig vil det også blive sekretariatets opgave at bidrage til yderligere fundraising af midler til de problemramte områder i Århus.

Målene med sekretariatet fremgår af ovenstående, men de kan kort sammenfattes således:

Tiltag	Mål
Koordinering af indsatsen	Skabe et samlet overblik over indsatsen i Århus Sikre at alle initiativer trækker i samme retning Skabe et netværk for beboerrådgivere og aktivitetsmedarbejdere, sikre videndeling samt et fagligt fællesskab og udvikling
Analyse	Skabe et samlet overblik over boligområdernes tilstand Sikre en forebyggende indsats Sikre en effektiv udnyttelse af ressourcerne
Projektstyring og fundraising	Sikre gennemførelsen af de enkelte projekter Hjælpe projekter videre fra idé til handling Sikre økonomiske ressourcer til fremtidige projekter

4.2. De bydækkende projekter

I dette afsnit beskrives de initiativer og projekter, der dækker alle boligområder i byen.

4.2.1. Beskæftigelse

Der er i mange af de århusianske boligområder en stor gruppe af mennesker, som står uden for arbejdsmarkedet. At stå uden for arbejdsmarkedet i Danmark er et alvorligt problem for den enkelte og dennes familie ikke bare økonomisk men også socialt. For at løfte de problemramte områder, er det derfor vigtigt, at hjælpe flere beboere ind på arbejdsmarkedet. Ifølge programbestyrelsen er beskæftigelse et af de vigtigste indsatsområder, og en målrettet lokal forankret indsats har vist sig at være succesfuld mange steder.

Derfor indgår beskæftigelsesindsatsen som en væsentlig del af helhedsplanen. Målsætningen er, at øge antallet af personer i boligområderne med tilknytning til arbejdsmarkedet gennem en supplerende indsats. Initiativerne fokuserer derfor på den store gruppe af borgere, der er uden nævneværdig erfaring fra arbejdsmarkedet, men som gerne vil ind og have fodfæste på arbejdsmarkedet.

Derudover er iværksætteri også en del af helhedsplanen, idet opstart af egen virksomhed er helt naturligt for mange af de nydanskere, der bor i boligområderne.

De konkrete initiativer beskrives kort nedenfor. For detaljeret projektbeskrivelse henvises til bilag 1.

Oversigt over beskæftigelses- og iværksætterindsatsen i helhedsplanen:

Initiativ/indsats	Indhold
Nyvirk Iværksætter-rådgivning	Iværksætterrådgivning i de problemramte boligområder
Supplerende beskæftigelsesindsats	Fremskudt beskæftigelsesindsats i de problemramte boligområder
Kvindehus/Kvinder i job	Styrke kvinders sociale netværk og dermed forbedre jobmulighederne med udgangspunkt i et Kvindehus for kvinder

Nyvirk Iværksættercenter):

På Nyvirk Iværksættercenter kan iværksættere fra byens udsatte byområder henvende sig med deres iværksætterdrøm og få støtte og rådgivning til at komme i gang. Nyvirk er en privat lokal virksomhed ledet af personer, der selv er iværksættere og som beskæftiger sig med iværksætteri, arbejdsmarkedsforhold, aktivering samt erhvervs-, forretnings-, og virksomhedsudvikling. Iværksættere opnår på den baggrund en målrettet rådgivning.

Nyvirk samarbejder med det offentlige system – men de fleste kommer til Nyvirk, fordi de ser det som et brugbart og ubureaukratisk alternativ til andre rådgivningstilbud. Nyvirks tilgang er, at der er muligheder for de fleste mennesker. Tilgangen til rådgivning er den værdsættende metode kombineret med et godt kendskab til erhvervslivet.

Som en del af indsatsen vil Nyvirk være til stede på faste ugedage i udvalgte boligområder og lave en række events, for at markedsføre tilbuddet og iværksætte.

Supplerende beskæftigelsesindsats:

I den oprindelige fællesansøgning fra 2007 var der planlagt en beskæftigelsesindsats fra og med 2008, der skulle køres sideløbende med Nyvirk. Den er blevet udskudt til 2009, idet den afventer yderligere analyser af beskæftigelsessituationen i områderne – herunder etableringen af monitoreringssystemet BoSocData. Dertil kommer, at arbejdskraftreserven i områderne nu i høj grad består af matchgruppe 4 og 5, hvorfor der er brug for andre metoder og værktøjer, end dem som typisk er anvendt hidtil. Der er brug for at udvikle nye redskaber, som fx kunne rette sig imod nye målgrupper, som fx den store gruppe af førtidspensionister, som bor i områderne. Når der er erfaringer med Nyvirks fremskudte indsats i områderne, herunder samarbejdet med de kommunale jobkonsulenter, og når der foreligger mere viden/flere analyser, vil der blive igangsat en beskæftigelsesrettet indsats.

Kvindehus /Kvinder i job:

Der er i de århusianske problemramte områder mange nydanske kvinder, som står uden for arbejdsmarkedet. Mange af dem har mange ressourcer og vil gerne ind på arbejdsmarkedet. Den manglende tilknytning til arbejdsmarkedet er et problem – ikke bare økonomisk for familien – men også fordi kvinderne ofte spiller en central rolle i familien. Hvis kvinderne kommer i arbejde kan de derfor være gode rollemodeller for deres børn. Samtidig er mange nydanske kvinder ensomme og mangler kontakt til den øvrige del af samfundet, hvilket vanskeliggør integrationen af dem og deres familie.

Der etableres derfor et kvindehus i en tidligere børnehaven i Århus Syd (Viby), som kan danne udgangspunkt for projekter, som er målrettet kvinderne, og også samle de mange tråde i den nuværende indsats overfor målgruppen. Det kan fx være projekter indenfor sundhed, ernæring, opdragelse m.m. – kort sagt bidrage til en bedre integration i det danske samfund.

Kvindehuset er åbent for alle kvinder fra Århus, og der vil blive igangsat en informationskampagne i alle udsatte boligområder.

4.2.2. Uddannelse

Én af barriererne, for at en stor del af beboerne i de problemramte områder kan komme ind på arbejdsmarkedet, er manglende uddannelse. For de voksne beboere vil selv kortere kompetenceløft, som fx truckcertifikat og stort kørekort, forøge chancerne for en plads på arbejdsmarkedet. Manglende sprogfærdigheder er en anden barriere for mange af beboerne.

En af de store udfordringer i områderne er imidlertid den store gruppe af børn og unge, der er markant større end i de øvrige bydele i Århus. Det er en kendt sag, at uddannelse er et af de vigtigste midler i kampen mod den negative sociale arv. Derfor er uddannelsesindsatsen i denne helhedsplan primært rettet mod børn og unge. Der er tale om en supplerende uddannelsesindsats i forhold til de offentlige uddannelses tilbud.

Oversigt over uddannelsesindsatsen i helhedsplanen:

Indsats	Indhold
College Århus	Individuelt tilrettelagte uddannelsesforløb for unge (15-26 år), således at de bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.
Højskole (forberedelse af)	Højskole i et af de problemramte områder i Århus som får 4 funktioner: <ul style="list-style-type: none"> • Klassisk højskole med deltagelse i de mange projekter i boligområderne, som en del af undervisningen. • Vidensbank for forskningsinstitutioner og fagpersoner, som arbejder med social- og integrationsområdet. • Daghøjskole for beboere i de problemramte områder og andre relevante deltagere. • Pusterum for bl.a. boligområdernes familier i form af kortere ophold fx om sommeren. Projektet består i forberedelserne (fase 1) til højskolen.

College Århus:

Det er en kendt sag, at en del unge fra de problemramte områder – sammenlignet med de øvrige bydele - ikke får en kompetencegivende uddannelse. College Århus er derfor etableret som et tværinstitutionelt samarbejdsprojekt rettet mod opkvalificering af unge, primært med flygtning/indvandrerbaggrund i de problemramte boligområder. En række uddannelsesinstitutioner, kommunale instanser og lokale aktører indgår i et partnerskab som har til opgave at tilbyde undervisnings- og praktikmoduler i sammenhængende individuelt tilrettelagte uddannelsesforløb, som kvalificerer unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

College Århus har følgende delmål:

- At udvikle bæredygtige samarbejdsmodeller mellem aktører indenfor opkvalificerende undervisning og praktikforløb
- At udvikle/afprøve metoder der kan afdække den enkelte unges kompetencer og behov for opkvalificering
- At udvikle/afprøve metoder der fastholder den enkelte unge under hele forløbet frem til optagelse på en ungdomsuddannelse

Højskole:

Der arbejdes på at etablere en højskole i et af de problemramte områder i Århus. Højskolen skal være en klassisk højskole baseret på grundtvigianske værdier, med det strejf af kulturel mangfoldighed som området repræsenterer. Højskolens naturlige udgangspunkt er de mange forskellige kulturer og ressourcer i de udsatte byområder, men skolen skal være åben for alle, uanset kultur og religion. Det nye og skelsættende i denne højskole er således kombinationen af en klassisk højskole og et moderne multikulturelt byområde.

Boligområderne er områder præget af en mangfoldighed af kulturer, traditioner og sprog. Det er nogle områder i forandring, med meget fokus og mange muligheder. Det er også områder med mange ildsjæle, små og store projekter og aktiviteter. Områdernes særegenhed skal således være fundamentet i højskolen og det, der kan bære konceptet i 'konkurrencen' med alle de andre.

Højskolen skal kunne løse tunge opgaver og være socialt opsøgende, men alligevel også være et spændende tilbud til de ressourcestærke. Højskolen skal på den måde få ideer og kræfter udefra og ind i området/skolen.

Højskolen fungerer således som en vidensbank for området og vil dermed også være en kilde til netværksdannelse for skolens elever, lærere og besøgende. Århus Vest og de øvrige boligområder rummer mange spændende ressourcer, og en højskole kan på en ny måde synliggøre og udnytte disse ressourcer.

Projektet skal forberede selve opstarten og lanceringen af højskolen (fase 1). Der er konkrete drøftelser i gang med Testrup Højskole og Århus universitet om opstarten.

Højskolen skal kunne rumme følgende målgrupper:

Funktion	Målgruppe
Klassisk og arbejdende højskole	Unge og andre fra både Århus og resten af landet, der er interesseret i at deltage aktivt i "laboratoriet" i de udsatte boligområder, og som søger kompetencer inden for projektledelse, organisation, kommunikation m.m. samt øget kendskab til andre kulturer, religioner m.m.
Vidensbank	Forskningsmiljøer, fagpersoner der arbejder indenfor social- og integrationsområdet m.m.
Daghøjskole	Unge som har brug for et forløb på en daghøjskole, for at komme videre i uddannelse eller job.
Pusterum /familiehøjskole	Familier primært fra Århus, men også fra andre dele af landet, der har brug for et pusterum i en kort periode.

4.4. Fritid og kultur

En analyse foretaget af Århus Kommune viser, at dækningsgraden hvad angår fritids- og idrætstilbud er under halvdelen pr. barn i Gellerup sammenlignet med resten af Århus. Det gælder formentlig for alle udsatte boligområder i byen. Der er generelt mange børn og unge i disse boligområder – både ”inde i lejlighederne” og ”ude i nærområdet” – sammenlignet med det øvrige Århus. Det er netop børn fra disse områder, som har brug for mange og gode fritidstilbud. Målsætningen bør derfor være, at disse områder, kommer op på minimum samme niveau som den øvrige del af byen. De fysiske rammer er imidlertid ikke nok, der skal også være frivillige ledere, som kan bidrage til styring og organisering af aktiviteterne. Rekruttering og uddannelse af frivillige ledere er derfor en del af helhedsplanen.

De udsatte boligområder har heller ikke mange kunstværker og skulpturer sammenlignet med andre områder i byen. Dette indgår derfor også i helhedsplanen.

Oversigt over fritids – og kulturindsatsen i helhedsplanen:

Indsats	Indhold
Flere frivillige ledere	Der rekrutteres og uddannes flere frivillige ledere i samarbejde med idrætsorganisationerne.
8210 Rap and dance center	Studie og øvrige faciliteter til børn og unge fra de udsatte boligområderne, der er interesseret i rap og musik.

Flere frivillige ledere:

Boligforeningerne vil gerne skabe flere fritidstilbud til børn og unge i de problemramte områder. Selve fritidstilbuddene gør det imidlertid ikke alene – der er også brug for flere frivillige voksne til at danne nogle gode rammer omkring disse fritidstilbud. Det er derfor vigtigt, at flere unge og voksne – ikke bare fra de problemramte boligområder men også fra byens øvrige områder - rekrutteres og uddannes til at engagere sig i dette vigtige arbejde. Projektet gennemføres i samarbejde med DGI Østjylland, de århusianske idrætsorganisationer/idrætssamvirket og Århus Kommune (Sport og Fritid).

8210 Rap and dance center:

På basis af rap- og dansemiljøet, der udgår fra Vestbyen i Århus under begrebet ”8210” etableres et rap- og dansecenter for de ældre unge fra 18-25 år, som ikke har adgang til klubberne. Formålet er at sikre gode klubfaciliteter og dermed udfoldelses- og udviklingsmuligheder for unge fra de udsatte bydele. Det er vigtigt, at der skabes attraktive rammer for unge med interesse indenfor rap og street dance, så de kan udfolde sig i tæt kontakt med det mere professionelle miljø. De mere professionelle kan samtidig opretholde en lokal base, der hvor de kommer fra, hvor de kan udfolde deres kreative evner i forhold til at skrive, komponere, udvikle og performe rap og street dance. Dermed kan brandet ”8210” cementeres og yderligere styrkes, hvilket kan bidrage til at synliggøre nogle af de mange positive ressourcer i de udsatte boligområder. Black top team, Alle Kinds (piger), Pimp-A-Lot og lign. grupperinger tilbydes hjemsted i huset sammen med rappere/dansere som Mo og Mo J, L.O.C., Johnson, USO, Marwan og Shadi.

4.5. Forbedret image og borgerinddragelse

En af udfordringerne for de problemramte boligområder er, at de er ramt af megen negativ omtale, hvilket medfører et dårligt image i resten af byen. Folk der ikke færdes i områderne til daglig har ofte en forestilling om disse områder, som ikke er i trit med virkeligheden. Der er naturligvis en grund til at områderne betegnes som problemramte, men det betyder ikke, at der kun er problemer i områderne. Der er også positive historier – beboere der tager vare på hinanden, mange frivillige og gode kræfter, som gør et stort arbejde, mange beboere som rent faktisk er glade for deres boligområder på trods af problemerne. Disse historier skal også fortælles, og derfor oprettes en fælles borgerportal.

På borgerportalen vil hvert boligområde have sin egen side, hvor man kan finde oplysninger om aktiviteter, foreninger m.m. Endvidere vil fællessekretariatets hjemmeside også ligge på portalen. Drivkræfterne i portalen bliver udover de fastansatte, foreninger og andre frivillige kræfter fra områderne.

For at løfte de problemramte områder er der brug for så mange aktive og gode kræfter som muligt. Boligorganisationerne har mange aktive beboere, der gør et stort arbejde for at få afdelingerne til at fungere i dagligdagen. Dette arbejde foregår for det meste omkring beboernes egne bebyggelser, men der kunne være brug for at de aktive møder hinanden på tværs af afdelinger for at danne netværk, udveksle erfaringer og måske lave fælles aktiviteter.

En af de fælles aktiviteter, som der har været udtrykt ønske om, er en fælles fodbold turnering, hvor afdelingerne spiller mod hinanden én gang om året. Turneringen kaldes for "boligbold".

Oversigt over initiativer rettet mod et forbedret image og borgerinddragelse i helhedsplanen:

Indsats	Indhold
Borgerportal	Borgerportaler for de udsatte bydele.
"Boligbold" - samarbejde mellem aktive beboere	Årlig fodboldturnering for børn på tværs af boligområder.
Beboeraktive på tværs	Netværksaktiviteter for de aktive beboere i de århusianske boligorganisationer, som er interesseret i det boligsociale arbejde

Borgerportal:

Borgerportalens formål er at skabe en platform for kommunikationen på tværs af foreninger, projekter, borgere og professionelle aktører i bydelene. Hver bydel har sin portal, og disse er bundet sammen i et fælles design og fælles struktur for en overordnet portal for udsatte bydele i Århus. Portalen skal skabe overblik over de aktiviteter, arrangementer og tilbud til borgere, som findes i bydelene. I forbindelse med etablering af hver portal gennemføres uddannelse af et antal lokale borger-journalister, som sammen med borgerwebredaktører vil stå for formidling af informationer til og om bydelene.

Formålet er at forbedre de problemramte områders image, så der skabes et mere tidssvarende og nuanceret billede af boligområderne i folks bevidsthed. Ønsket er at ændre stemningen, så flere af de mange gode historier kommer ud til offentligheden. Det vil skabe en positiv indstilling til borgere med anden etnisk baggrund end dansk, og til de udsatte områder.

Borgerportalen kan både indadtil borgere i bydelen og udad i forhold til f.eks. borgere i resten af Århus, embedsmænd, politikere og pressen medvirke til pleje af bydelens image, og den kan formidle information og debat om de initiativer, der tages. Formålet er desuden at anvende bydelens egne beboere som den aktive ressource i kommunikationen.

Boligbold:

Der arrangeres en fodboldturnering kaldet "boligbold" én gang årligt, hvor afdelinger på tværs af hele Århus spiller fodbold mod hinanden. Turneringen målrettes børnene – både piger og drenge.

Formålet med turneringen er at styrke samarbejdet på tværs af boligområder, og på den måde skabe grobund for fremtidige aktiviteter på tværs af boligafdelinger og boligområder. Herunder også på tværs af afdelinger med mange sociale problemer og afdelinger med få sociale problemer.

Derudover er formålet også, at styrke de sociale netværk internt i boligområdet, idet dannelsen af lokale fodboldhold kan bringe beboerne sammen på kryds og tværs af boligområdet. Det kan danne grobund for andre initiativer i fremtiden.

Turneringen kan med fordel arrangeres med hjælp fra de aktive og frivillige ledere, som uddannes i samarbejde med idrætsorganisationerne ("Flere frivillige og ledere"). *Der har ikke været ressourcer til at gennemføre turneringen, så midlerne overføres til børn og unge aktiviteter ifm. Flere frivillige idrætsledere (Sporttrack), så der kan arrangeres turneringer eller lign. i det regi.*

Beboeraktive på tværs:

Der er mange aktive i beboerdemokratiet i de århusianske boligafdelinger, som er optaget af boligsociale spørgsmål. Mange af dem gør et stort arbejde i deres egen afdeling, men en del af dem, skal trække læsset selv for at få projekter m.m. op at stå. Derfor etableres der et århusiansk netværk for beboeraktive med særlig interesse for det boligsociale arbejde. Her kan man udveksle erfaringer og hente inspiration til sit daglige arbejde. Derudover kan netværket bidrage til at skabe et bedre overblik og en mere sammenhængende indsats i Århus.

Netværksmøderne vil bestå af fyraftensmøder, temaaftener med relevante oplægsholdere samt enkelte ekskursioner og studieture.

Udviklingspuljen

I den oprindelige ansøgning fra juni 2007 var der 5 puljer, som områderne kunne søge i Fællessekretariatet. Det drejer sig om:

Lektiehjælp	Lokal lektiehjælp i boligområderne til børn og unge
Aktiv kunst for alle	Kunstnere udarbejder sammen med beboerne en skulptur eller et kunstværk i boligområdet.
Tekstilværksted	Etablering af tekstilværksteder for kvinder i boligområderne.
De blå drenge	Fritidsjob til unge hos varmemesteren
Træfpunkter	Etablering af træfpunkter i områderne ifm. Nyvirk og beskæftigelsesindsatsen

Lektiehjælp:

Et af problemerne i de problemramte boligområder i Århus er, at der er mange børn samlet på forholdsvis få kvadratmeter sammenlignet med de øvrige bydele. Dette gælder både "inde" i lejlighederne og "ude" i fællesområderne. Derfor kan det være svært for disse børn at få den nødvendige ro til at lave lektierne og dermed følge med i skolen. Mange af børnene får endvidere heller ikke tilstrækkelig støtte i hjemmet, fordi forældrene er nydanskere, eller fordi de har sociale problemer.

Derfor er der behov for, at der etableres lokal lektiehjælp i en række af boligforeningernes afdelinger. I lektiehjælpen, som fx kan indrettes i en lejlighed eller i et fælleshus/beboerhus, vil der være voksne frivillige til stede om eftermiddagen, som kan hjælpe børnene med lektier og andre ting. Fx kan børnene også få noget at spise og drikke – og der vil være muligheder for at tage på "studieture" til museer m.m. Lektiehjælpen vil etableres i samarbejde med den stedlige beboerrådgiver/aktivitetsmedarbejder.

Lektiehjælpen arrangeres i samarbejde med Ungdommens Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp, som har gode erfaringer med lektiehjælp i Århus.

Aktiv kunst for alle:

De udsatte boligområder har ikke kunst i det offentlige rum i samme omfang som andre bydele i Århus. Derfor er der som en del af helhedsplanen afsat midler til at en eller flere kunstnere med deltagelse af lokale beboere kan udforme et kunstværk, som passer ind i boligområdet. Alternativt kan beboerne vælge at gennemføre andre kulturelle arrangementer som fx koncerter m.m. Det væsentlige er ikke mængden af kulturelle aktiviteter, men at de sociale netværk i boligområderne styrkes ved at der lokalt skal arrangeres nogle kulturelle aktiviteter – og at områderne åbnes for andre end beboerne, hvilket kan bidrage til at nedbryde nogle af de fordomme, der eksisterer om boligområderne.

Tekstilværksted:

Der efterlyses i mange afdelinger et tilbud målrettet mod kvinderne, der ofte er meget bundet til deres lejlighed og derfor har et svagt socialt netværk. Én af de aktiviteter som erfaringsmæssigt kan tiltrække disse kvinder, er et tekstilværksted, hvor de kan beskæftige sig med forskellige former for håndarbejde. Gennem håndarbejdet og den fælles interesse kan kvinderne etablere

netværk og sociale kontakter – og derudover kan tekstilværkstederne på længere sigt også være udgangspunkt for andre tilbud rettet mod målgruppen som fx uddannelse, job m.m.

Derfor etableres der tekstilværksteder i de boligområder, hvor der er et behov.

De blå drenge:

Et af problemerne i flere af de problemramte boligområder er, at en mindre gruppe af utilpassede unge drenge laver ballade, hærværk og smårapserier m.m, hvilket fører til utryghed i boligområdet. Drengene klarer sig dårligt i skolen, er frustreret, har lavt selvværd og har generelt ringe håb for fremtiden. Der er derfor brug for, at et voksent ”praktisk orienteret” menneske som en gårdmand/vicevært – eller en ”blå mand” - tager hånd om dem i form af et fritidsjob-forløb efter skoletid. Formålet er, at de får noget fornuftigt at give sig til, at de kan opbygge et tillidsfuldt forhold til en voksen, får en fornemmelse af arbejdsmarkedet og det at tjene sine egne penge samt måske inspiration til at påbegynde en håndværksmæssig/praktisk uddannelse. Endelig vil de formentlig også tage bedre vare på deres eget boligområde, når de er med til at vedligeholde det.

Træfpunkter:

I forlængelse af Nyvirk Iværksætterrådgivning og beskæftigelsesindsatsen etableres der et træfpunkt – eller mødested - i hvert af de udsatte boligområder. Det kan fx være i et beboerhus eller i en centralt beliggende lejlighed. Her vil Nyvirk m.fl. kunne få en base i boligområderne og på den måde etablere kontakt til beboere, der går med iværksætterplaner eller mangler et job. Derfor skal der være faciliteter til rådighed såsom pc'ere, internet og møbler.

Der har været 2 ansøgningsrunder til puljerne (1. september og 1. marts), og der har været begrænset antal ansøgninger, fordi puljerne er meget specifikke. Derfor har Fællessekretariatet efter godkendelse i Landsbyggefonden besluttet at nedlægge de 5 puljer, og i stedet oprette en samlet åben pulje for de resterende midler i de 4 af puljerne. Midlerne i den sidste pulje, Træfpunkter, overføres efter aftale med Landsbyggefonden til udvidede aktiviteter i Fællessekretariatet.

Der er indtil oktober 2008 givet støtte til 4 tekstilværksteder, 3 lektiehjælpscafeer og 1 kunst/kulturprojekt.

Den nye udviklingspulje:

Udviklingspuljen kan søges to gange årligt (1. marts og 1. september) og er etableret for at støtte udviklingen af nye projekter og ideer i boligområderne. Nye måder at styrke naboskab/fællesskab på, nye måder at lave tilbud til børn og unge på osv. (der kan dog stadig søges til ovennævnte aktiviteter).

Derfor vil følgende initiativer blive prioriteret først:

- Nye initiativer til udvikling af den boligsociale indsats frem for eksisterende projekter
- Initiativer rettet mod børn og unge frem for andre målgrupper.

Der kan også søges om midler til eksisterende projekter som lektiecafeer osv., men nye projekter vil som ovenfor nævnt blive prioriteret først. Ligeledes kan der også søges til projekter for kvinder, voksne osv., men børn- og ungeprojekter vil blive prioriteret først. Det er Fællessekretariatets styregruppe, der foretager den endelige bevilling.

5. Organisering

Boligorganisationerne i Århus har nedsat en styregruppe, som bliver ansvarlig for gennemførelsen af helhedsplanen. Styregruppen består af:

- John Jensen, formand for boligorganisationerne i Århus og forretningsfører i Alboa
- Anders Rønnebro, direktør, AAB
- Hans Munk, forretningsfører, Statsbo
- Torben Overgaard, direktør, Brabrand Boligforening
- Niels Sørensen, afdelingschef, BL
- Jens Møller, sekretariatschef, fællessekretariatet

Den daglige iværksættelse af helhedsplanen foretages af fællessekretariatet med sekretariatschefen som den ansvarlige.

Helhedsplanen er lavet i samarbejde med Århus Kommune, som fremover vil organisere den boligsociale indsats på en ny måde. Det sker bl.a. ved at nedsætte en permanent tværmagistratslig arbejdsgruppe, der skal koordinere den kommunale indsats på det boligsociale område (se bilag 5). Fællessekretariatet vil blive repræsenteret i denne arbejdsgruppe for at sikre et tæt samarbejde og en koordinering af henholdsvis den kommunale og boligorganisationernes indsats i de problemramte boligområder.

6. Tidsramme og milepæle

Projekterne i helhedsplanen iværksættes over en 4-årig periode, mens sekretariatet vil fungere over en 5-årig periode – dels for at forberede helhedsplanen og dels for at afslutte den. Projekterne igangsættes i løbet af 2007/ 2008 og afsluttes inden 2012.

Milepæle 2007
Helhedsplanen godkendes i Landsbyggefonden
Fællessekretariatet etableres
Fællessekretariatet præsenteres for samtlige boligorganisationer i Århus
Fællessekretariatet forbereder analyser af boligområderne
Samarbejdsaftale med Århus kommune udarbejdes
Fællesansøgning 2 til Landsbyggefonden udarbejdes (frist 1. november)
Fællessekretariatet deltager i iværksættelsen af helhedsplanen for

Gellerup/Toveshøj
Kvindehus/Kvinder i job igangsættes
College Århus igangsættes
Højskole igangsættes (fase 1 - forberedelse)
Lektiehjælp igangsættes i et område
Borgerportal igangsættes og bydelsportal for Gellerup/Toveshøj og fællessekretariatet præsenteres
8210 – rap and dance center (fase 1) igangsættes
Milepæle 2008 (revideret oktober 2008)
Nyvirk igangsættes
Kvindehuset udvikles og videreføres
Flere frivillige og ledere igangsættes
Højskole fase 1 fortsættes
College Århus udvikles og planlægges videreført i 2009
Bydelsportaler igangsættes i 1 af områderne
8210 – rap and dance center (fase 1) igangsættes
Studietur for boligsociale medarbejdere afholdes
Netværk for boligsociale medarbejdere etableres
Fællessekretariatet får fuld bemanning
Beboeraktive på tværs igangsættes
Der gennemføres beboerundersøgelser i 2 områder
Milepæle 2009
Nyvirk udvikles og videreføres
Kvindehuset udvikles og videreføres (forankringsplan)
College Århus videreføres i ny organisering
Bydelsportaler igangsættes i 1 af områderne og indsatsen udvikles (forankringsplan)
Flere frivillige og ledere videreføres og udvikles
Højskolen starter fase 2 – drift af højskolen
8210 – rap and dance center i gang (fase 2)
Beskæftigelsesindsats igangsættes
Kompetenceevaluering gennemføres i Fællessekretariatet
Studietur for boligsociale medarbejdere afholdes
Fællessekretariatet udgiver første analyse af boligområderne på baggrund af BoSocData
Fællessekretariatet gennemfører beboerundersøgelser i 2 boligområder
Beboeraktive på tværs udvikles og videreføres
Milepæle 2010
Fællessekretariatets evt. videreførelse afklares
Nyvirk evalueres og indsatsen forankres
Kvindehuset udvikles og videreføres
Bydelsportalerne forankres i lokalområderne og indsatsen udvikles
Flere frivillige og ledere evalueres og forankres
Drift af højskolen videreføres og udvikles

8210 – rap and dance center videreføres og udvikles (forankringsplan)
Beskæftigelsesindsats videreføres og udvikles (forankringsplan)
Studietur for boligsociale medarbejdere afholdes
Fællessekretariatet udgiver anden analyse af boligområderne på baggrund af BoSocData
Fællessekretariatet gennemfører beboerundersøgelser i 2 boligområder
Beboeraktive på tværs udvikles og videreføres (forankringsplan)
Milepæle 2011
Beskæftigelsesindsats evalueres og forankres
Kvindehuset udvikles og forankres
Nye initiativer indenfor kommunikation og image er igangsat (Bydelsportalen)
Højskolen udvikles og konsolideres
8210 – rap and dance center udvikles og forankres
Studietur for boligsociale medarbejdere afholdes
Fællessekretariatet udgiver tredje analyse af boligområderne på baggrund af BoSoc data
Fællessekretariatet gennemfører beboerundersøgelser i 2 boligområder
Beboeraktive på tværs evalueres og forankres
Milepæle 2012
Fællessekretariatet forankrer alle projekter
Fællessekretariatet afslutter iværksættelsen af den fælles helhedsplan
Afsluttende evaluering og revision

7. Mål og succeskriterier

De overordnede mål for helhedsplanen relaterer sig til indsatsområderne, som beskrevet ovenfor. For mere detaljerede mål for de enkelte projekter henvises til bilag 1.

Fællessekretariatet:

- At der en gang årligt udgives en analyse af udviklingen i de problemramte boligområder.
- At der skabes et samlet overblik over den boligsociale indsats i Århus inden 2010.
- At der skabes et fagligt netværk for beboerrådgivere og aktivitetsmedarbejdere, samt at der sikres videndeling samt faglig udvikling (fagligt netværk skal være etableret i 2008).
- At der sikres fundraising af minimum 10 fremtidige projekter.
- At der etableres et løbende samarbejde med Århus Kommune på baggrund af en samarbejdsaftale.
- At der årligt afholdes en studietur for de boligsociale medarbejdere i perioden 2008-11.

Beskæftigelse:

- At der igangsættes en beskæftigelsesindsats (konkrete mål følger, når den er fastlagt)
- At der etableres 75 nye virksomheder i de problemramte områder.

- At 20% af de kvinder som kommer i Kvindehuset starter uddannelse/beskæftigelse eller opnår anden form for afklaring i forhold til arbejdsmarkedet.
- At 2/3 af brugerne i Kvindehusets lektiehjælp for voksne gennemfører deres uddannelse som følge af blandt andet lektiehjælpens 1:1 undervisning

Uddannelse:

- At 100 unge under 26 år fra de problemramte områder hjælpes i gang med og fastholdes i et ungdomsuddannelsesforløb
- At College Århus forankres i Århus Kommune inden 1. februar 2010
- At 250 børn og unge deltager i lektiecafe-tilbud i boligområderne.

Fritid og Kultur:

- At 120 unge vil gennemgå en Unglederuddannelse og på den måde kvalificere sig til leder- eller trænergerningen i en idrætsforening eller i en anden social forening
- Ud af disse forventes det, at ca. 50% vil agere som idrætsinstruktører og ledere i foreninger og ifm. aktiviteter i boligområderne
- At 200 personer deltager på medborgerkurser med fokus på foreningslære, herunder ledelse og organisering af foreninger, tilskudsmuligheder mv.
- At fritids- og kulturkapaciteten i de problemramte områder øges og bringes tættere på gennemsnittet for Århus Kommune som helhed – eller at der er konkrete planer herom, som er vedtaget af byrådet.

Forbedret image og borgerinddragelse

- At antallet af positivt vinklede artikler i dagspressen om boligområderne øges. Dette sker bl.a. ved, at de etablerede medier optager historier fra borgerportalerne og enten kopierer dem direkte eller selv arbejder videre med historien. Den øgede positive vinkling kan måles vha. en indholdsanalyse af en kørsel i Infomedia.
- At antallet af aktive borgere i områderne øges med 10 %. Målingen sker i forbindelse med beboerundersøgelser (med et par års mellemrum) i udvalgte områder
- At medvirke til borgerinddragelse i formidling af helhedsplanen for Gellerup/Toveshøj ved at uddanne et hold borgerjournalister, som skal have fokus på helhedsplanen, bl.a. ved at køre en blog på Brabrand Boligforenings hjemmeside
- At indgå i et samarbejde med trykt dagspresse, hvor borgerjournalisterne leverer historien, og avisen sørger for, at den kommer ud til den brede offentlighed. Samarbejdet munder ud i en tryksag, som distribueres til alle husstande i Århus Vest og/eller Viby Syd.

8. Samlet Budget

Landsbygefonden har givet forhåndstilsagn om 28.500.000 kr. med et krav om 9.500.000 kr. i lokal medfinansiering. Heraf betaler boligorganisationerne i Århus 5.000.000 kr. og Århus Kommune 4.500.000 kr. (se beslutningsreferat fra magistratsmøde d. 21. Maj).

Finansieringen af helhedsplanen tilvejebringes på følgende måde:

Landsbyggefonden	28,5 mio. kr.
Boligorganisationerne i Århus (kreds 5)	5,0 mio. kr.
Århus Kommune	4,5 mio. kr.
Helhedsplan i alt	38,0 mio. kr.

Indsats	Tidsramme (Begge år inkl.)	Finansiering (LBF, 5. Kreds og Århus Kommune)	Eksterne bidrag (fundraising)
Fællessekretariatet	2007 – 2012	14.013.400 kr.	0
Beskæftigelsesindsats	2009 - 2011	3.344.000 kr.	0
Nyvirk Iværksætterrådgivning	1/5/08 -1/5/10	4.500.000 kr.	0
Kvindehus/kvinder i job	2007 - 2010	1.504.600 kr.	1.018.254 kr.
College Århus	2007 – 2009	710.000 kr.	350.000 kr.
Højskole (forberedelse)	2007 – 2009	920.000 kr.	1.000.000 kr.
Flere frivillige og ledere	2008 – 2010	1.000.000 kr.	944.000 kr.
8210 rap and dance center (forberedelse)	2008 – 2009	935.000 kr.	47.000 kr.
Borgerportal	01/08/07 – 01/08/10	2.575.000 kr.	350.000 kr.
Udviklingspuljen	2008 – 2011	6.776.000 kr.	0
Boligbold/Børn og unge aktiviteter	2009 – 2011	400.000 kr.	0
Beboeraktive på tværs	2008 – 2011	Indgår i Fællessekretariatets budget	0
Evaluering og revision af helhedsplanen	Kompetence- evaluering 2009 og slutevaluering 2012	200.000 kr.	0
Resterende budget		36.878.000 kr.	3.709.254 kr.
Uddelt fra de hidtidige 5 puljer	2007 – 2008	1.122.000 kr.	
I alt	2007 – 2012	38.000.000 kr.	

Kreds 5 og Århus Kommune leverer arbejdstimer til Fællessekretariatet svarende til henholdsvis 800.000 kr. og 750.000 kr.